

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobkyně **P. H.**, zastoupené Mgr. Dagmar Vaverkovou, advokátkou, se sídlem v Brně, Divadelní 3, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 1. 2004, č. j. 31 Cad 67/2003 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 1. 2004, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 5. 2003 o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

V podané kasační stížnosti dovozuje stěžovatelka důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítá, že při rozhodování soudu došlo k nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, neboť v posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Zlíně (dále jen „OSSZ“) a v posouzení Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), oba orgány dospěly k nesprávnému závěru ohledně zdravotního stavu stěžovatelky. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, že její stav je stabilní, neměnný a zlepšující se, naopak je nucena se stále léčit a její zdravotní stav jí neumožňuje zapojit se do pracovního procesu. Posudky byly vypracovány s časovým odstupem, její zdravotní potíže jsou proměnlivé, z čehož dovozuje, že není možné, aby se závěry obou hodnocení natolik

shodovaly. Pokud by objektivně posoudily skutečný stav ke dni jejich vypracování, musel by být závěr v některých bodech rozdílný. V dalším textu stěžovatelka popisuje pracovní zatížení v minulosti a své zdravotní potíže (cukrovka II. stupně, zborcená páteř, potíže s klouby, prodělané záněty průdušek a plic, psychické potíže, špatná chůze). V důsledku špatného zdravotního stavu není schopna obstarat ani běžné denní činnosti, trpí stresem, depresemi a migrénou. Stěžovatelka navrhuje revizi posudku, a to i z důvodu, že od jeho vypracování uplynuly již 4 měsíce, je proto namístě posoudit vývoj potíží. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení, neboť se domnívá, že má právo na plný invalidní důchod.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Ze soudního spisu krajského soudu a správního spisu žalované vyplývají následující, pro věc rozhodné, skutečnosti:

Posudková lékařka OSSZ zjišťovala zdravotní stav žalobkyně při jednání dne 7. 4. 2003 v řízení dle § 81 – 84 zákona č. 582/1991 Sb. K jednání shromáždila dokumentaci ošetřujícího lékaře, potřebné zprávy odborných lékařů, stěžovatelku vyšetřila a dospěla k závěru, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav způsobený somatomorfní poruchou s projekcí do vertebrogenní oblasti. Od posledního vyšetření zdravotního stavu nedošlo k progresi somatického postižení, dominují subjektivní potíže. Míru postižení hodnotila posudková lékařka dle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kapitoly V. (duševní poruchy a poruchy chování), položky 4 (neurotické, stresové a somatomorfní poruchy, úzkostné a fobické poruchy, obsedantně kompulsivní poruchy, reakce na stres, poruchy přízpůsobení, disociační poruchy), písm. c) – těžké poruchy. Jednání uzavřela lékařka výrokem, že stěžovatelka není plně invalidní, ale částečně invalidní. Na základě jejího posouzení vydala žalovaná rozhodnutí, kterým zamítla žádost stěžovatelky o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona o důchodovém pojištění s odkazem na zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 40 %.

Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí žalované podala žalobu, namítala nesprávné vyhodnocení jejího zdravotního stavu. Odkázala na své zdravotní potíže, nenavrhla provedení žádných důkazů.

V soudním přezkumném řízení bylo doplněno posouzení zdravotního stavu stěžovatelky ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. posudkem PK MPSV, pracoviště Brno. Jednání PK MPSV proběhlo dne 25. 11. 2003 v příslušném složení, za účasti odborného lékaře – TRN a internista, stěžovatelka byla jednání přítomna. Při vypracování posudku PK MPSV vycházela z vyšetření stěžovatelky přítomným odborným lékařem, ze zpráv odborných lékařů (psychiatrie, ortopedie, plicní, urologie, neurologie včetně osteologického nálezu), měla též k dispozici dokumentaci praktické lékařky. PK MPSV konstatovala, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované se u stěžovatelky jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož dominující příčinou je psychická somatomorfní porucha, kterou lze hodnotit jako těžkou, nikoliv však zvláště těžkou. Stěžovatelka byla schopna dostát požadavkům běžného života, dodržovat léčebný režim, pravidelně docházet ke kontrolním lékařským vyšetřením, udržovat obvyklé společenské a rodinné vztahy, nebyla omezena ve schopnosti pohybovat se ve svém okolí i na delší vzdálenosti. Míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti PK MPSV zařadila v rámci přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. shodně jako lékařka OSSZ, zvolila však z procentního rozmezí horní hranici 50 %, vzhledem k předchozímu charakteru výdělečné činnosti a nízkému stupni kvalifikace stěžovatelky.

PK MPSV vyhodnotila i ostatní zdravotní postižení stěžovatelky, ovšem konstatovala, že jsou kompenzována a funkčně méně významná než samotná rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Na základě tohoto posouzení dospěla PK MPSV k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované stěžovatelka nebyla plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, ale částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

Krajský soud nařídil ve věci jednání na den 12. 1. 2004, stěžovatelka při zahájení nebyla přítomna, přestože k němu byla řádně předvolána. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že posudek PK MPSV lze považovat za úplný, objektivní a přesvědčivý, vzal tedy za prokázané, že stěžovatelka k datu přezkoumávaného rozhodnutí žalované nespĺňovala podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, a žalobu tedy nelze shledat důvodnou. Stěžovatelka se dostavila k soudu po vyhlášení rozsudku s vysvětlením, že se omylem dostavila včas zahájení jednání na jiné pracoviště krajského soudu.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Neshledal, že by řízení před soudem bylo zmatečné nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a ani neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné nebo že by šlo o případ, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně uvádí, a podle obsahu podání též skutečně uplatňuje, důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze podat kasační stížnost z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Pokud stěžovatelka namítá, že lékařka OSSZ i PK MPSV vyvodily nesprávné závěry ohledně jejího skutečného stavu, pak tuto námitku nelze označit za důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení), ale obsahově odpovídá důvodu uvedenému v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., který je kasační stížností rovněž uplatněn. Stěžovatelka tedy ve svém konkrétním případě uplatňuje jednak důvod, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, jednak důvod, že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tyto důvodně vytykané vady měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

K této námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že zjištěním skutkové podstaty věci v případě stěžovatelky v řízení o plný invalidní důchod byl její nepříznivý zdravotní stav včetně stanovení základní příčiny tohoto stavu. Z podmínek pro nárok na plný invalidní

důchod stanovených § 38 zákona o důchodovém pojištění bylo v dané věci sporné, zda se stala plně invalidní. Pojištěnec je podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 % nebo je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek stanoví prováděcí předpis, kterým je vyhláška č. 284/1995 Sb. (§ 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění). Pro stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti jsou v příloze č. 2 citované vyhlášky uvedeny příslušné procentní míry podle druhů zdravotního postižení, pro stanovení této procentní míry je nutné určit zdravotní postižení, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, je-li těchto zdravotních postižení více, jednotlivé hodnoty poklesu se nesčítají. V takovém případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení, a to se zřetelem k závažnosti ostatních zdravotních postižení (§ 6 odst. 2, 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb.).

V řízení o dávku důchodového pojištění posuzuje plnou nebo částečnou invaliditu lékař okresní správy sociálního zabezpečení (§ 8 odst. 1 písm. a/ zákona č. 582/1995 Sb.), pro účely přezkumného řízení soudního je tato pravomoc svěřena Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.).

Z citovaných ustanovení je zřejmé, jakým způsobem a v jakém rozsahu byla žalovaná povinna zkoumat v případě žádosti o plný invalidní důchod stěžovatelky skutečný stav věci.

Dle Nejvyššího správního soudu nelze mít za to, že by skutkový stav, z něhož správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, tedy zejména závěr o zdravotním stavu stěžovatelky, neměl oporu ve spisech. Jak správní orgán, tak následně krajský soud v řízení o žalobě podrobily zdravotní stav stěžovatelky řádnému zkoumání za účelem zjištění, v jaké míře a z jaké příčiny její schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla. Posudek pořizený v řízení před správním orgánem lékařkou OSSZ i posudek PK MPSV se obsahově shodují, a to ohledně popisu subjektivních zdravotních potíží, jejich objektivního vyhodnocení i závěru o základní příčině nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky. Oba posudky byly pořizeny v souladu s příslušnými právními předpisy (zejména § 4 odst. 2, § 8 odst. 8 věta druhá, § 8 odst. 9, § 8 odst. 10 zákona č. 582/1991 Sb., § 1 a násl. vyhlášky č. 182/1991 Sb., § 1 a násl. vyhlášky č. 152/1998 Sb.). Oba posudky tedy shodně dospěly k závěru, že zdravotní stav stěžovatelky je dlouhodobě nepříznivý pro těžké psychické somatomorfni poruchy, pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti způsobený tímto nepříznivým zdravotním stavem však nedosahuje 66 %.

K námitkám stěžovatelky ohledně proměnlivosti intenzity a projevu jejích zdravotních potíží Nejvyšší správní soud uvádí, že možné kolísání stability zdravotního stavu samozřejmě nelze vyloučit, je však nepravděpodobné (a stěžovatelka neuvádí žádné skutečnosti tomu nasvědčující), že by následkem toho byla nesprávně určena základní příčina nepříznivého zdravotního stavu. Z výše uvedeného způsobu hodnocení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti vyplývá, že na základě této základní příčiny je dle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. určena procentní hodnota poklesu. V případě stěžovatelky byla z možného procentního rozmezí, odpovídajícího jejímu onemocnění, zvolena horní hranice, t. j. 50 %, tedy nejvyšší možná hodnota pro dané onemocnění s přihlédnutím k ostatním potížím.

PK MPSV své rozhodnutí velmi podrobně a srozumitelně odůvodnila a stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by zpochybňovaly toto odůvodnění nebo samotné stanovení základní příčiny nepříznivého zdravotního stavu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti poukazuje na zdravotní potíže a onemocnění, které byly posudkovou lékařkou OSSZ i PK MPSV vyhodnoceny, a to na základě odborných lékařských nálezů, tak i vlastního vyšetření stěžovatelky. Je tedy zřejmé, že o těchto komplikacích posudkové orgány věděly a ve svých posudcích je neopomněly. Stěžovatelka tedy spíše než s nesprávnou klasifikací onemocnění nesouhlasila s tím, že její onemocnění není hodnoceno takovým poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti, aby zakládalo plnou invaliditu. K takové námitce lze pouze poukázat na již výše citované ustanovení § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanoví prováděcí předpis, kterým je vyhláška č. 284/1995 Sb. Krajský soud a posudkové orgány tedy postupovaly v souladu se zákonem, když onemocnění žalobkyně hodnotily dle citované vyhlášky; v rámci současné zákonné úpravy neměly jinou možnost.

Pokud stěžovatelka navrhovala revizi posudku PK MPSV s odůvodněním, že od vyšetření stěžovatelky v průběhu soudního řízení již uplynuly 4 měsíce a bylo by vhodné posoudit vývoj choroby, pak Nejvyšší správní soud odkazuje na ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., dle kterého je povinen vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Řízení ve správním soudnictví před krajským i Nejvyšším správním soudem má přezkumný charakter. Krajský soud se v rozsahu žalobních námitek vyjadřuje k tomu, zda v době rozhodování správního orgánu byly splněny podmínky řízení, zjištěny všechny potřebné skutečnosti a odpovídajícím způsobem vyhodnoceny dle tehdy platného práva, Nejvyšší správní soud pak v mezích důvodů kasační stížnosti hodnotí, zda krajský soud přezkum provedl řádně. Pokud nastane po rozhodnutí správního orgánu nová skutečnost, která změní skutečný stav věci, pak k ní správní orgán přihlédne v novém řízení, ale nemůže to být důvod pro vyslovení nezákonnosti či vady řízení přezkoumávaného rozhodnutí. Nejvyšší správní soud tedy nemohl provádět důkazy za účelem zjištění nových skutečností, které neexistovaly v době rozhodnutí správního orgánu. Pokud by se zdravotní stav stěžovatelky podstatně změnil, pak musí požádat o jeho posouzení v novém správním řízení o přiznání odpovídající dávky důchodového pojištění.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 1. 2004 tedy netrpí stěžovatelkou dovozovanými vadami dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů kasační stížnosti bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť stěžovatel nebyl ve věci úspěšný a správní orgán nemá na jejich náhradu právo ze zákona (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 18. května 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

